

**Menu paremtos veiklos,
skirtos vietos ir kaimo
kultūros paveldui
populiarinti**

CORDIALIS

2023

Kotryna Kabasinskaite & Kristina Liorentiene (Lithuanian countryside tourism association)

Augustin Lefebvre & Julia Nyikos (De l'Art et D'autre)

Maarit Mutta & Soila Merijärvi (University of Turku)

Grazia Lucantoni, Maria Moncada & Silvia Lucantoni (Web per tutti)

TURINYS

Ivadas	3
1. AMATININKAI IR KULTŪROS SPECIALISTAI	4
2. VIETOS IR KAIMO KULTŪROS PAVELDO PAVYZDŽIAI	5
2.1. Suomija	5
2.2. Prancūzija	6
2.3. Italija	7
2.4. Lietuva	9
3. INTERAKTYVIOS, VIRTUALIOS, MENU PAEMTOS VEIKLOS, SKIRTOS REKLAMOS KAMPANIJAI	11
3.1. Veikla „Padovanok“	11
3.2. Veikla „Internetinės bendruomenės“	12
3.3. Veikla „Leiskitės į kelionę po Europos amatus“	14
3.4. Veikla „Bendradarbiavimas su kitais verslais“	15
3.5. Veikla „Meno parodos internete“	16
3.6. Veikla „Pažaiskime dėlionę“	17
3.7. Veikla „Viktorina muilo gamintojams“	18
3.8. Veikla „Sujunkite atitinkančius“	19
3.9. Veikla „Konfeti gėlių gamyba“	20
3.10. Veikla „Akrostikas ir amatai“	22
3.11. Veikla „Netikėta kompozicija“	23
3.12. Veikla „Tradiciniai kostiumai“	24
3.13. Veikla „Orientavimasis pagal kultūros paveldą“	26
3.14. Veikla „Sužinokite daugiau“	28
3.15. Veikla „Spalvingai“	29
4. TESTAVIMAS SOCIALINĖJE ŽINIASKLAIDOJE	30
IŠVADOS	31
ŠALTINIAI	32
I PRIEDAS	34

ĮVADAS

Kultūros paveldas yra pagrindinis Europos regioninio įvaizdžio ir tapatybės elementas, o kultūrinis turizmas sudaro 40 proc. visos turizmo veiklos Europoje (UNWTO, 2018). Remiantis Jungtinių Tautų Pasaulio turizmo organizacijos (UNWTO) Generalinės asamblėjos 22-osios sesijos (2017 m.) pateiktu apibrėžimu, kultūrinis turizmas yra:

„Turizmo veiklos rūšis, kurios metu lankytojo pagrindinis tikslas yra mokytis, atrasti, patirti ir priimti materialias ir nematerialias kultūros vertybes ir (arba) produktus turizmo vietovėje. Šios lankytinos vietos ir (arba) produktai yra susiję su išskirtinių visuomenės materialinių, intelektualinių, dvasinių ir emocinių savybių visuma, apimančia menus ir architektūrą, istorinį ir kultūrinį paveldą, kulinarinį paveldą, literatūrą, muziką, kūrybines industrijas ir gyvasias kultūras su jų gyvenimo būdu, vertybių sistemomis, įsitikinimais ir tradicijomis.“

Turizmo ir kultūros susiliejimas bei didėjantis lankytojų susidomėjimas kultūrinėmis patirtimis suteikia unikalių galimybių, bet kartu ir sudėtingų iššūkių amatininkams.

Kaip minima projekto CORDIALIS vadove "Nuotolinio bendravimo iššūkiai ir sprendimai" (Mutta ir kt., 2022), amatininkų gaminiais tradiciškai prekiaujama turgavietėse ir įvairiose mugėse. Šiandien pardavimas ir pirkimas vis dažniau vyksta internetu ir per e. prekybos platformas, todėl amatininkai ir tautodailininkai gali plėsti savo klientų ratą, parduoti daugiau gaminių ir bendrauti su didesniu skaičiumi žmonių. Tačiau amatininkai ne visada reklamuoja savo darbus socialiniuose tinkluose, o neretai visiškai nesinaudoja socialine žiniasklaida. Be to, joje dalyvaujantys yra gana pasyvūs savo paskyrose ir nepakankamai stengiasi dėl įrašų (pvz., prasta nuotraukų kokybė). Tai daugiausia gali būti susiję su laiko ir (arba) kompetencijos stoka, ypač tarp vyresnės kartos atstovų (pvz., Lietuvoje).

Šis dokumentas yra projekto CORDIALIS dalis ir yra skirtas amatininkams bei kitiems kaimo kultūros specialistams. Vadove surinkta visų projekto šalių partnerių (Italijos, Lietuvos, Suomijos ir Prancūzijos) patirtis ir patarimai. Juo siekiama pristatyti įtraukiančią, neformalią veiklą, kuria skatinama atkreipti dėmesį į vietas ir kaimo kultūros paveldo elementus įvairiuose profesiniuose ir neformaliuose kontekstuose. Pagrindinis tikslas – pasiūlyti amatininkams idėjų ir patarimų, kuriuos jie galėtų pritaikyti savo veikloje, gerinant komunikaciją ir pritraukiant pirkėjus. Vadove siekiama atskleisti interaktyvias, virtualias, menu paremtas veiklas, skirtas padėti vietas amatininkams ir meno profesionalams pristatyti ir parodyti savo amatus, tradicinius įgūdžius ir gaminius.

Pradžioje trumpai pristatoma amatininkų padėtis kiekvienoje šalyje partnerėje, o po to pateikiama penkiolika veiklų su patarimais, kaip jas pritaikyti amatininkų darbui, ir pavyzdžiais iš realaus gyvenimo. Kiekvienos šalies patirti gali pasitarnauti kaip gairės ir paskatinti pasinaudoti rinkos galimybėmis, mažesnėmis pastangomis įsitvirtinti rinkoje, kontroliuoti sezoniskumą, didinti konkurencingumą, patikimumą ir geresnį amatininkų verslo įvaizdį ateityje. Be to, sudėtingesni produktai ir unikali patirtis gali pritraukti daugiau turistų, taip užtikrinant sėkmingą verslo vystymą.

Vadovą galima rasti projekto CORDIALIS internetiniame tinklapyje (<https://www.cordialiserasmus.eu>).

1. AMATININKAI IR KULTŪROS SPECIALISTAI

Šis vadovas pirmiausia skirtas projekto CORDIALIS pirmajai tikslinei grupei, kurią sudaro amatininkai ir kiti vietos ir (arba) kaimo kultūros specialistai. Tikimasi, kad įgyvendinant projektą ši tikslinė grupė pagerins savo skaitmeninį raštingumą ir įgūdžius, kuriuos pritaikys savo rinkodaros ir profesiniams poreikiams. Kitas laukiamas rezultatas – jie įgis naujoviškų skaitmeninių būdų palaikyti ryšį su klientais ir pristatyti savo darbus naujoms auditorijoms. Be to, tikimasi, kad išsiugdys savęs vertinimo įgūdžius ir savarankiškumą bendraujant nuotoliniu būdu, siekiant populiarinti savo amatų darbus ir plėsti socialinius tinklus.

Svarbu skleisti informaciją apie amatininkų veiklas, nes jos ypač reikalingos siekiant išsaugoti vietos kultūrą, didinti kaimo gyventojų pajamas ir skatinti tvarų turizmą. Norėdami vystyti savo verslą, amatininkai turi pagerinti skaitmeninę komunikaciją ir rinkodarą, taip pat turi pradėti naudoti naujus, interaktyvius būdus ryšiams su potencialiais klientais užmegzti.

Šis vadovas prisidės prie platesnio projekto poveikio. Jis padidins amatininkų supratimą apie inovatyvių priemonių pritaikymo jų darbui galimybes ir teikiamą naudą. Amatininkai išmoks pasitelkti socialinę žiniasklaidą, kad paskatintų vietinę ir tradicinę veiklą bei produktus. Tarpreregioniniu lygmeniu įgyta patirtis ir profesinė informacija praplės pasaulėžiūrą ir suteiks naujų idėjų kiekvienam amatininkui.

2. VIETOS IR KAIMO KULTŪROS PAVELDO PAVYZDŽIAI

Tradicijomis grindžiamo turizmo produkto plėtrą palengvina supratimas, kaip išnaudoti unikalias regiono ypatybes, kad turistai patirtų įsimintinų įspūdžių. Nematerialusis kultūros paveldas apima šią socialinę ir ekonominę naudą:

- Suteikia tapatumo ir bendrumo jausmą, padeda jaustis bendruomenės dalimi;
- Globalizacijos amžiuje jis parodo ir padeda išsaugoti kultūrinę įvairovę;
- Sukuria galimybes dirbti ir gauti pajamų;
- Gali praturtinti bet kurios vietovės turizmo pasiūlą;
- Prisideda prie darnaus vystymosi.

Sukūrus produktą, svarbu žinoti, kaip jį pristatyti ir parduoti visuomenei. Kiekvienoje šalyje partnerėje sukaupta amatininkų patirtis pateikiama kaip geras pavyzdys ir įkvėpimas kitiems gamintojams, kurie taip pat planuoja kurti ir reklamuoti bendrus produktus ar patirtį.

2.1. Suomija

Suomijos istorijoje amatams tenka svarbus vaidmuo. Prieš pramonės revoliuciją viskas buvo gaminama rankomis namuose arba specialistų. Kaip ir visame pasaulyje, Suomijoje masinė gamyba pakeitė ir rankdarbių vaidmenį, tačiau jie nebuvo pamiršti. Suomija didžiuojasi darniu vystymusi ir klimato krizės prevencija. Didelis rankų darbo gaminių privalumas yra tas, kad paprastai jie yra tvaresni ir labiau tausojantys aplinką nei masinės gamybos daiktai, atvežti iš kitų šalių, o populiarėjant etiškam vartojimui, rankdarbiai gali sugrįžti. Tai rodo ir rankdarbių populiarumo augimas. Suomijos ekspertinės organizacijos Taitoliitto (2021 m.), besirūpinančios nematerialiuoju amatų kultūros paveldu, atlikto tyrimo duomenimis, beveik pusė suomių bent kelis kartus per mėnesį užsiima rankdarbiais, "pasidaryk pats" tipo darbais ir konstravimu. 2018 m. šis skaičius siekė tik 34 proc. Iš dalies tai susiję su COVID-19 pandemija, nes namuose likę žmonės užsiėmė įvairiais namų ruošos darbais. To paties tyrimo duomenimis, suomiaii taip pat linkę dovanoti rankų darbo gaminius, pavyzdžiui, 2021 m. kas trečias žmogus kam nors padovanojo savo rankomis pagamintą gaminį. Tokią pagarbą rankdarbiams taip pat galima pastebėti švietimo, kultūros paveldo objektų ir net valstybiniu lygmeniu. 2013 m. Suomija priėmė UNESCO Nematerialaus kultūros paveldo apsaugos konvenciją (Taitoliitto, 2020).

Nuo 1860 m. Suomijos privalomojo ugdymo mokyklose rankdarbiai buvo vienas iš mokomųjų dalykų (Gladh, 1968; Manninen a.d.). Buvo manoma, kad pagrindiniai gyventojų gebėjimai turėtų apimti fizinio ir profesinio darbo, ūkininkavimo ir sodininkystės įgūdžius. Laikui bėgant tikslai ir turinys keitėsi kartu su visuomenės poreikiais, tačiau amatų mokymas išliko privaloma pagrindinio ugdymo dalimi; dabar visi besimokantieji privalo dalyvauti amatų meninės raiškos, dizaino ir technologijų užsiėmimuose (Finnish National Agency for Education, 2022). Šiuo metu pamokoje akcentuojamas daiktų kūrimo džiaugsmas, problemų sprendimo įgūdžiai, dizaino ir raiškos gebėjimų ugdymas, kultūrinė ir socialinė amatų reikšmė, vietos ir pasaulio kultūros paveldas, skaitmeninių technologijų naudojimas. Be to, pagrindinis amatų mokymo tikslas – pažadinti mokinio ekologinį ir etinį sąmoningumą (Elävä arkisto, 2022). Po privalomojo pagrindinio ugdymo Suomijoje siūlomi įvairūs amatų mokymo kursai. Profesijos galima mokytis mokamoje pameistrystės programoje arba Suomijos nemokamoje švietimo sistemoje, kuri apima profesines mokyklas, universitetus ir taikomųjų mokslų universitetus (Studyinfo.fi). Visos minėtos institucijos suteikia galimybę mokytis daugelio amatų, pavyzdžiui, dizaino, stiklo pūtimo, konservavimo ir taip pat amatų mokymo.

Anna-Liisa Heinonen yra viena iš daugelio suomių, pasirinkusių amatininkės kelią. Ji yra į pensiją išėjusi rankdarbių mokytoja ir tradicinių kostiumų meistrė, tačiau ir toliau dėsto tradicinių kostiumų restauravimą Suomijos Turku suaugusiųjų švietimo centre. Heinonen amatus

apibūdina kaip gyvą organizmą, kuris vystosi laikui bėgant, o jo gyvavimą galima pamatyti per amatų renginius, pavyzdžiui, tradicinių kostiumų demonstravimą (kai žmonės išeina į gatves vilkėdami tradicinius kostiumus).

Nors Suomijoje amatų svarba išaugo, 2010-aisiais amatų įmonių skaičius ir užimtumo lygis sumažėjo (Lith, 2019). Ataskaitoje teigiama, kad to priežastys yra padidėjusi konkurencija ir pensinio amžiaus sulaukę verslininkai. Labiausiai sumažėjo stalių gaminių ir baldų gamybos įmonių. Remiantis COVID-19 pandemijos poveikio tyrimu (Lith, 2019), amatininkų padėtis nuo ankstesnio tyrimo 2019 m. dar labiau pablogėjo, o 62 proc. verslininkų atskleidė, kad jų apyvarta sumažėjo. Tačiau daugelis vis dar turėjo vilčių dėl ateities, o 30 proc. manė, kad kitais metais jų veikla plėsis arba augs (Taitoliitto, 2021a).

Viena iš priežasčių galėtų būti ta, kad suomiai pradeda daugiau galvoti apie tvarų vystymąsi ir klimato krizės prevenciją, todėl ilgainiui gali sumažėti masinių produktų ir padidėti vietinių produktų pardavimai. Evos (2021) atlikto tyrimo duomenimis, 71 proc. suomių mano, kad klimato kaita yra didžiausia šių laikų grėsmė aplinkai, kurią reikia greitai įveikti imantis veiksmingų priemonių visose šalyse. Be to, Suomijos darbo asociacijos (Suomalaisen Työn Liitto, 2020) tyrimo duomenimis, kas trečias suomis pripažįsta, kad pasaulinė pandemija pakeitė jų požiūrį į perkamų produktų ir paslaugų kilmės šalį, o 77 proc. suomių mano, kad pandemijos metu žmonės turėtų pirkti tik suomiškus produktus.

Atrodo, kad didėjant sąmoningumui dėl tvaraus vystymosi ir klimato krizės, suomiai prognozuoja daug žadančių ateitį vietoje gaminamiems produktams. Turku universiteto amatų, dizaino ir technologijų mokymo profesorė Marja-Leena Rönkkö taip pat tiki amatų ateitimi. Rönkkö pabrėžia, kad norint neatsilikti nuo besivystančios prekybos, svarbu žinoti, kaip naudotis socialine žiniasklaida ir kaip joje prekiauti (žr. Mutta ir kt. 2022). Ji priduria, kad interneto, kaip amatininkų darbo aplinkos, vaidmuo prasidėjo nuo individualių tinklaraščių ir persikėlė į Facebook, kur dalijimosi kultūra tapo svarbia amato dalimi. Tačiau po truputį Instagram pradėjo užimti Facebook vietą, bent jau Suomijoje. Pasak Rönkkö, svarbu, kad amatininkai išliktų kūrybingi, nes pasauliniai įvykiai, tokie kaip COVID-19 ir agresyvios karinės operacijos Europoje, riboja ir keičia prekybą. Svarbi amatų ateities dalis vis labiau siejama su perdirbimu ir tvarumu.

Gerosios praktikos pavyzdys: „Myssy“ močiutės (angl. The Myssy Grannies) (Pöytyä). Šią ūkyje įsikūrusią dizaino įmonę iš Pöytyä įkūrė buvusi profesionali banglentininkė Janne, kuri grįžusi namo į Suomiją atrado meilę. Kartu su partnere Anna jos nusprendė pereiti prie ekologijos ir sukurti naują prekės ženklą, kuris nepaisytų iki tol žinomos mados. Padedant kaimynams, jos pradėjo megzti kepuraites iš suomių avių vilnos. Vietinės močiutės pasidalino savo mezgimo patirtimi. Ir iki šių dienų dizaino bendrovė vis dar pasikliauja šiomis močiutėmis, kurios mezga kepuraites, nors dabar jos parduodamos šešiolikoje skirtingų pasaulio šalių. Visos močiutės netgi pristatomos jų interneto svetainėje: <https://myssyfarmi.fi/en/pages/myssy-grannies> (Myssyfarmi, 2022).

2.2. Prancūzija

Tarp įvairių amatų sektorių (statybos, prekybos, maisto pramonės ir kt.) Prancūzija išskiria veiklą, kuriai taikoma sąvoka „meniniai amatai“. Jiems būdingi šie kriterijai: kuriami unikalūs daiktai arba nedidelės jų serijos, kurių sukūrimui reikalingas meninis indėlis ir sudėtingų judesių ir technikos, skirtos medžiagai transformuoti, įvaldymas.

Meno amatai – tai nematerialus paveldas ir šimtmečiais kruopščiai ugdytų įgūdžių palikimas. Prancūzijoje 281 amatas išvardytas šešiolikoje veiklos rūšių: architektūra ir sodai, baldai ir apdaila, apšvietimas, juvelyrika / sidabralystė / laikrodžiai, metalas, keramika, stiklas ir krištolas, stalo indai, mada ir aksesuarai, tekstilė, oda, pramogos, popierius / grafika / spauda, žaidimai / žaislai / mechaniniai darbai, instrumentų gamyba ir restauravimas.

Šioje projekto CORDIALIS dalyje daugiausia dėmesio skiriame Bretanės regionui ir bretonų amatams. Bretanė yra Prancūzijos regionas, kurį sudaro keturi departamentai: Kot d'Armoras

(pranc. Côtes-d'Armor), Finisteras (pranc. Finistère), Ilis ir Vilėnas (pranc. Ille-et-Vilaine) ir Morbihanas (pranc. Morbihan). Tačiau tradiciškai ir kultūriškai Bretanė yra padalinta į dvi atskiras teritorijas: Žemutinę ir Aukštutinę Bretanę. Vakariniėje dalyje, Žemutinėje Bretanėje, buvo kalbama bretonų-keltų kalba, o rytinėje dalyje, Aukštutinėje Bretanėje, – galų-romanų kalba. Šis dvigubas keltų ir romanų kalbų paveldas – tai kultūrinių sąveikų ir prekybinių mainų šiose teritorijose rezultatas, kuriam įtakos turėjo svarbi Bretonijos uostų jūrinė veikla tarp Šiaurės ir Pietų Europos.

Regioniniuose archyvuose galima rasti XII-XIII a. struktūrinės prekybos pėdsakų. Išnagrinėjus šiuos labai trumpus ir neišsamius dokumentus, galima sužinoti, kad XIV a. drapiruotojai iš Dinano kartu valdė prekybines patalpas, o lininių audinių ir drobių bei odos dirbinių gamintojai įsikūrė Fužėro (pranc. Fougères), Morlės (pranc. Morlaix), Vitrės (pranc. Vitré), Reno (pranc. Rennes) ir Nanto (pranc. Nantes) miestuose. Sekančio šimtmečio apskaitos dokumentuose užfiksuota miestuose ar aplink miestų centrus įsikūrusių gamintojų, smulkių parduotuvių savininkų, statybininkų, kalvių, sidabrakalių ir kitų fizinių darbininkų veikla. Viduramžių pabaigoje Bretanėje įsikūrė raugintojai, pirštinių gamintojai ir kiti odos apdirbėjai, įskaitant pergamento, kurie tapo pirmaisiais popieriaus gamintojais. Jų įprastą klientūrą sudarė civiliai ir kareiviai, dvasininkai ir pasauliečiai, apsišvietę valdovai ir didžiųjų administracinių tarnybų, kurios buvo itin išsivysčiusios, tarnautojai.

Iš tradicinių bretonų amatų vis dar užsiimama tekstilės amatais (linininkyste ir audimu), baldų gamyba ir apdaila, dekoratyvine tapyba ant molinių indų, siuvinėjimu ir nėriniais, laivų statyba ir akmens apdirbimu.

Šiuo metu Bretanėje yra apie 2 000 įmonių, užsiimančių amatais. Didžiąją jų dalį sudaro mažos tradicinės amatų dirbtuvės, iš kurių 95 proc. yra individualios įmonės. Jos išsidėsčiusios visame regione.

Beveik trys ketvirtadaliai (71 proc.) verslininkų yra moterys, o pusė specialistų yra persikvalifikavę; jų dirbtuvės sukurtos naujai (ex nihilo), nesinaudojant iš kartos į kartą perduodamomis tradicinėmis žiniomis. Neseniai pradėjusiems dirbti amatininkams iš tiesų reikia techninio mokymo ir jie dažnai jaučiasi atskirti. Šis pastebėjimas ir netipiškas bei labai nevienodas šių amatininkų apibūdinimas paaiškina problemas, su kuriomis jie paprastai susiduria: didelė jų verslo dalis patiria ekonominių sunkumų, nes 80 proc. jų metinė apyvarta nesiekia 20 000 eurų. Esant tokiai aukšto lygio ir didelei konkurencijai šiose rinkose, šiems specialistams sunku vadovauti savo verslui ir jį valdyti, todėl jiems reikia paramos.

Priešingoje padėtyje yra aukštos kvalifikacijos amatininkai, kurie sugeba įvykdyti profesinius savo amato reikalavimus ir techninius bei administracinius iššūkius regioninėse ir tarptautinėse rinkose. Jie taip pat yra tie, kurie sugeba derinti labai sudėtingus ir tradicinius įgūdžius su naujovėmis, kurių reikalauja reiklūs šiuolaikiniai klientai. Šiai kategorijai priklauso apie 20 proc. Bretonės specialistų. Pusė jų dirba kaip individualūs verslininkai, o kita pusė atstovauja įmonėms, kuriose vidutiniškai dirba nuo dviejų iki penkių darbuotojų, o kai kuriose net keliolika.

Ši trumpa apžvalga rodo, kad daugumai Bretonės amatininkų reikia administracinės ir profesinės paramos mokymų, švietimo tinklų ir prekybos mugių forma, kad jie galėtų išsaugoti savo tradicines žinias. Be esamos paramos, jau kelerius metus, o ypač po COVID pandemijos, viešosios politikos priemonėmis įgyvendinama nauja finansinė pagalba, skirta profesiniams susitikimams ir parodomis organizuoti, kvalifikuotai ir tikslingai komunikacijai plėtoti ir amatininkus telkti bendrai veiklai.

2.3. Italija

2021 m. pabaigoje Italijoje buvo beveik 1,3 mln. amatų įmonių (21,2 proc. visų įmonių), kuriose dirbo apie 2,6 mln. darbuotojų. Jos yra ekonominės ir socialinės sanglaudos veiksnys, didinantis moterų, jaunimo ir užsieniečių dalyvavimą pramonėje. Meniniai amatai su savo kokybiškais gaminiais – unikaliais, originaliais ir daugiausia gaminamais rankomis – sudaro svarbią pridėtinę vertę.

Amatų sektorių reglamentuoja Civilinio kodekso 2803 straipsnis ir Amatų sektoriaus pagrindų įstatymas (1985 m.), kuriame apibrėžiamos įmonių dydžio ribos, organizacinės charakteristikos ir veiklos sritys. Be to, jame nustatomos provincijų valdybos ir savivaldos institucijos regionų ir provincijų lygmeniu, o regionams pavedama nustatyti tolesnes šio sektoriaus reguliavimo taisykles teritoriniu lygmeniu. Įstatymu įsteigta Nacionalinė amatų taryba, kuriai pavesta vadovauti Ekonomikos plėtros ir Turizmo ministerijoms.

Apdirbamosios gamybos sektoriuje amatininkų įmonės sudaro 52,6 proc. visų įmonių ir vyrauja "Pagaminta Italijoje" (angl. „Made in Italy“) sektoriuose (medžio apdirbimo, maisto, baldų, drabužių, tekstilės ir odos dirbinių), o vienoje įmonėje vidutiniškai dirba 2,6 darbuotojo (2021 m.). Daugelis šių įmonių veikia meninių amatų srityje (kiekvienas Italijos regionas turi savo tradicijas ir savitumą), kur taip pat išsiskiria metalų ir brangakmenių apdirbimo, stiklo ir keramikos, siuvinėjimo meno, popieriaus ir muzikos instrumentų gamybos srityse. Meninės veiklos sektorius taip pat apima meninės ir kultūrinės svarbos paveldo restauravimą ir išsaugojimą.

Tarp penkiolikos kultūros elementų, kuriuos UNESCO pripažino nematerialiuoju paveldu Italijoje, yra Kremonos tradicinio smuiko meistriško menas, Neapolio „Pizzaiuolo“ menas ir Venecijos stiklo karoliukų menas.

Abrucų regionui būdingas vario, kaltinės geležies, akmens ir medžio apdirbimas, taip pat aukso ir sidabro gaminiai, keramika ir majolika, brangios vilnos audiniai ir tradicinių muzikos instrumentų gamyba. Daugiau informacijos: <https://www.visitareabruzzo.it/artigianato-in-abruzzo-larte-e-le-tradizioni/>.

Sulmonos miestas žinomas kaip „konfeto“ – tradicinio deserto (tradiciškai gaminamo iš migdolų ar cinamono pagrindo, padengto cukraus sluoksniais), kuris atsirado XV a. pabaigoje, tėvynė. Amatininkų gaminami cukruoti migdolai vertinami Italijoje ir eksportuojami į visą pasaulį. Turistai gali apsilankyti Confetti muziejuje, įsikūrusiame senovinėje Pelino įmonėje, ir susipažinti su šio gaminių istorija. Miestelio centro gatvėse yra keletas gamintojų ir daugybė parduotuvėlių, kuriose eksponuojami krepšeliai su spalvotomis gėlėmis, kurių žiedlapiai pagaminti iš cukrutų migdolų.

Rankdarbiai, kurie skatina veiklą, prilygstančių kitų kultūros pramonės šakų veiklai, tampa vietos kultūros paveldo plėtros ir apsaugos priemone, jei ji įtraukiama į turizmo strategijas. Turistai, turėdami šiek tiek kantrybės, internete gali rasti svetainių, kuriose siūloma patirti "kūrybines atostogas" ir pažinti Italiją bei jos istoriją per vietinius amatus (keramikos dirbtuvės, nėrinių ir siuvinėjimo kursai, mozaikos dirbtuvės, inkrustacijos kursai), taip pat pasiūlymus vaikų ir paauglių atostogoms, kuriose taip pat siūlomos nedidelės amatininkų dirbtuvės.

Iš regioninio lygmens iniciatyvų paminėtinas projektas Terre Artigiane (www.terreartigiane.it), kurį sukūrė savivaldybių konsorciumas, prisidedant Markės regionui, viešosioms įstaigoms ir institucijoms (vietos prekybos rūmams, universitetams ir mokykloms) bei vietos privačioms įmonėms. Tikslas – stiprinti vietovę, pradedant vietiniais amatais, organizuojant teminius renginius ir teikiant paslaugas (muziejai, informaciniai punktai ir jungtiniai turistiniai maršrutai). Viešnagės apima apgyvendinimą su nakvyne ir veiklą, numatant amatų dirbtuvių atidarymą su galimybe aktyviai dalyvauti.

Yra įdomių projektų, kurie, remdamiesi senaisiais amatais ir vietos ypatumais, skatina socialinį vidaus vietovių augimą, ypač Italijos pietuose: pavyzdžiui, „Enel Cuore Onlus“ ir „Fondazione Con il Sud“ remiami projektai – nuo „sausų akmeninių sienų“ tradicijos atkūrimo Apulijoje iki Salento siuvėjų ir siuvinėtojų meno mokymo kursų smurto aukoms.

Iššūkiškai, su kuriais susiduria amatininkai, yra susiję su konkurencingumu ir gebėjimu įveikti krizes (pvz., COVID-19 pandemiją ir didesnes energijos bei medžiagų kainas). Naujausios priemonės, skirtos sektoriui atgaivinti, yra regioninė finansinė parama technologinio modernizavimo investicijoms.

2.4. Lietuva

Nors Lietuva yra vientisa valstybė, ją sudaro penki etnografiniai regionai, istoriškai susiformavę XIII a.: Aukštaitija, Žemaitija, Dzūkija, Sūduva (Suvalkija) ir Mažoji Lietuva. Kiekvienas regionas turi autentišką kalbinę tarmę, tradicijas, gyvenimo būdą, dainas, pasakojimus, maistą ir papročius (Jocys, 2016).

Lietuva nuo seno garsėja keramika, tekstile, kalvyste ir juvelyrika. Lietuvos kryždirbystė ir kryžių simbolika, šiaudiniai sodai ir dainų šventės (sutartinės) įtraukti į UNESCO nematerialaus žmonijos paveldo šedevrų sąrašą (Lietuvos nacionalinis muziejus, 2012).

Šiai dienai Lietuvoje yra daugiau kaip septyniasdešimt tradicinių amatų, kuriais iki šiol verčiasi beveik 900 sertifikuotų amatininkų (daugiau informacijos apie vietinį paveldą, jo plėtrą ir galimybes suteikia duomenys iš oficialaus puslapio, kuriame skelbiami visi sertifikuoti Lietuvos amatai ir amatininkai: <https://www.tautinispaveldas.lt/>). Vis dar yra nemažai žmonių, kurie amatus puoselėja kaip savo pomėgį, tačiau savo veiklos nėra sertifikavę, todėl sunku tiksliai apskaičiuoti, kiek žmonių Lietuvoje užsiima amatais.

Pastarąjį dešimtmetį turizmo specialistai vis dažniau domisi tradiciniais amatais ir daugiausiai dėmesio skiria jų panaudojimo galimybėms plėtojant ir populiarinant kultūrinį turizmą. Pastebima, kad tradiciniai amatai yra viena iš alternatyvių veiklų ir gali atnešti didelę teigiamą ekonominę ir socialinę naudą kaimo vietovėms. Ši veikla yra naujų darbo vietų ir pajamų šaltinis kaimo gyventojams, o kitas labai svarbus aspektas yra tas, kad tradicinių amatų gaminių gamyba leidžia išsaugoti etninės kultūros vertybes (Žuromskaitė, 2016). Viena iš didelių perspektyvų, susijusių su Lietuvos tautinio paveldo plėtra, yra ryšių tarp tradicinių amatininkų ir kaimo turizmo sektoriaus stiprinimas. Jau dabar kai kuriose kaimo turizmo sodybose galima nusipirkti autentiškų tradicinių amatų dirbinių arba poilsiautojai gali rasti informaciją apie netoliese esančias vietas tradicinių amatų meistrų dirbtuves, užsisakyti jų vedamus užsiėmimus, vietoje nusipirkti rankdarbių ar gauti nuorodas, kaip nuvykti į jas. Žinoma, kaimo turizmo sodybų lankytojus domina ir maistas – didelis privalumas, jei poilsiautojai gali paragauti tik tame kaime pagamintų patiekalų.

Viena iš Žemės ūkio ministerijos keliamų ir įgyvendinamų užduočių – pristatyti tautinio paveldo produktus tarptautinėse parodose, mugėse ir leidiniuose kartu su turizmo paslaugomis bei kitais būdais skatinti tautinio paveldo produktų gamintojų ir kaimo turizmo vystytojų bendradarbiavimą.

Be abejo, amatininkai taip pat susiduria su nemažai iššūkių. Pastebima, kad turistai, ketinantys aplankyti amatininkų dirbtuves ir etnografinius kaimus, kuriuose gali susipažinti su tradiciniais lietuvių amatais, neturi galimybės vienoje internetinėje erdvėje gauti apibendrintos ir išsamios informacijos apie visas amatų edukacinių programų vietas. Kai kurie atskiri muziejai ar amatininkai pateikia informaciją apie savo amatų edukaciją, tačiau turistams tenka ilgai naršyti internete, kad rastų visą reikiamą informaciją. Toks fragmentiškas informacijos apie amatus ir amatų edukacijų vietas pateikimas yra nepatrauklus turistams. Taigi ilgainiui kyla grėsmė, kad amatai gali prarasti turistų susidomėjimą. Taip pat gana didelė grėsmė yra sezoniškumas. Kadangi Lietuvoje jis yra labai ryškus – turistai dažniau keliauja ir išbando naujas veiklas vasarą, todėl šaltasis laikotarpis yra gana sudėtingas tiek turizmo sektoriui, tiek amatininkams. Be to, problemų kelia laiko, žinių ir išteklių viešinimui trūkumas, nes daugelis amatininkų yra vyresnio amžiaus žmonės, kurie neturi pakankamai žinių, kaip save reklamuoti arba kaip patraukliai pristatyti savo edukaciją. Be to, dirbtuvių veiklos sąnaudos yra gana didelės. Daugelį dirbtuvių galima rengti tik didesnėms grupėms, nes kitu atveju amatininkui tiesiog neapsimoka skirti laiko arba klientui padidėja kaina. Tačiau kaskart surinkti dideles turistų grupes gali būti gana sunku (LCTA, Lauku ceļotājs, 2017). Remdamasi išvardytomis problemomis, Lietuvos kaimo turizmo asociacija pradėjo įgyvendinti projektą „Amatų kelias“ ir subūrė internetinę Lietuvos amatininkų bendruomenę, kurioje žmonės gali lengvai ieškoti dirbtuvių ir unikalių gaminių, o amatininkai lengviau reklamuoti savo darbus. Tačiau amatininkams dar reikia daug pagalbos ir mokymų, kad žinotų, kuria kryptimi judėti.

Gerosios praktikos pavyzdys: Grikucio sodyba (Varėnos rajonas). Ši sodyba skirta ramiam poilsiui ir šeimos atostogoms. Anksčiau sodybos šeimininkai labai jautė sezoniškumo įtaką – vasarą sodyba būdavo pilna poilsiautojų, o žiemą čia niekas neatvažiuodavo ilsėtis. Išlaikyti verslą dirbant tik 4-5 mėnesius per metus buvo sunku. Dėl to sodybos šeimininkė pradėjo rengti įvairius edukacinius seminarus – maisto gamybos iš grikių (vietoje užauginto produkto), vilnos vėlimo, šaukštų drožinėjimo, įvairių tradicinių švenčių ir vietos papročių šventimo. Šiandien sodyba populiari ne dėl apgyvendinimo paslaugų, o būtent dėl joje teikiamų edukacinių užsiėmimų. Mokyklos čia autobusais veža mokinius, šeimos ar draugų išvykas papildo sodyboje vykdomos edukacijos, o žmonės vieni kitiems rekomenduoja atvykti į šį kaimą ir „išbandyti tradicijas bei senovinį gyvenimo būdą“. Šiuo metu 70 proc. sodybos pajamų sudaro įvairios edukacinės dirbtuvės ir prekyba rankų darbo gaminiais.

3. INTERAKTYVIOS, VIRTUALIOS, MENU PAEMTOS VEIKLOS, SKIRTOS REKLAMOS KAMPANIJAI

Projekto CORDIALIS pirmajame vadove „Nuotolinio bendravimo problemos ir sprendimai“ (2022 m.) iškeltos tam tikros problemos, susijusios su amatininkų reklama ir amatininkų gaminių pardavimu ir pirkimu. Komunikacija socialiniuose tinkluose buvo išskirta kaip viena iš pagrindinių amatininkų problemų parduodant gaminius. Daugelis amatininkų (ypač vyresnio amžiaus) neturi pakankamai žinių, kaip kokybiškai bendrauti su plačiąja auditorija.

Taigi esminis klausimas – kaip patraukliai pristatyti amatus? Kaip tai padaryti žmonėms, kurie neturi pakankamai laiko ir žinių? Vienas iš pagrindinių būdų sudominti potencialius klientus – leisti jiems dalyvauti, o ne tik skaityti ir žiūrėti. Šiame vadovo skyriuje pateikiama penkiolika veiklų su techniniais nurodymais, kaip pritaikyti kai kuriuos komunikacijos metodus amatams ir amatininkų gaminiams pristatyti ir demonstruoti. Visos šios idėjos skirtos tam, kad vietos amatininkams ar mažiems muziejams būtų lengviau pristatyti savo amatus, parduoti gaminius ir sudominti klientus.

Kai kurios veiklos skirtos konkrečiam amatui ar konkrečiai muziejaus erdvei, tačiau jas galima šiek tiek pakoregavus pritaikyti ir kitose srityse. Kiekvienos veiklos dalyje „Papildomi patarimai“ galite rasti idėjų, kaip pritaikyti veiklą arba kaip ją padaryti dar sėkmingesnę.

3.1. Veikla „Padovanok“

Apie veiklą

Pradėkime nuo paprasto ir įprasto socialinės žiniasklaidos triuko, skirto žmonėms sudominti – dovanų arba, kitaip tariant, konkursų. Socialinės žiniasklaidos dovanos – tai Facebook arba Instagram tinkle vykdoma reklaminė kampanija, kuria skatinamas sekėjų įsitraukimas, klientų pritraukimas arba prekės ženklo žinomumas mainais į prizus. Galite skatinti savo sekėjus pamėgti, komentuoti ir dalytis jūsų įrašais. Mainais jiems pasiūlysite ką nors, ką jie įvertins. Tai ne tik padeda padidinti pasiekiamumą, bet ir paskatina daugiau žmonių kalbėti apie jūsų prekės ženklą.

Pavyzdys

Viena Lietuvos makiažo meistrė pasidalijo visai nesudėtingu konkursu. Svarbu, kad ji aiškiai nurodė visas jo sąlygas. Konkurso dalyvių buvo prašoma:

1. Pradėti sekti dvi konkrečias paskyras;
2. Išsaugoti konkretų įrašą;
3. Pasidalyti įrašu savo paskyros istorijoje ir pažymėti konkurso savininkę;
4. Komentaru skiltyje pažymėti draugus ir pakviesti juos taip pat dalyvauti.

Galiausiai paminėta tiksli data, kada bus išrinktas laimėtojas.

Kaip ši veikla įtraukia žmones?

Žmonėms sunku atsispirti nemokamų dovanų galiai. Konkursai socialinėje žiniasklaidoje yra viena veiksmingiausių veiklų, kai kalbama apie galimą sekėjų įsitraukimą.

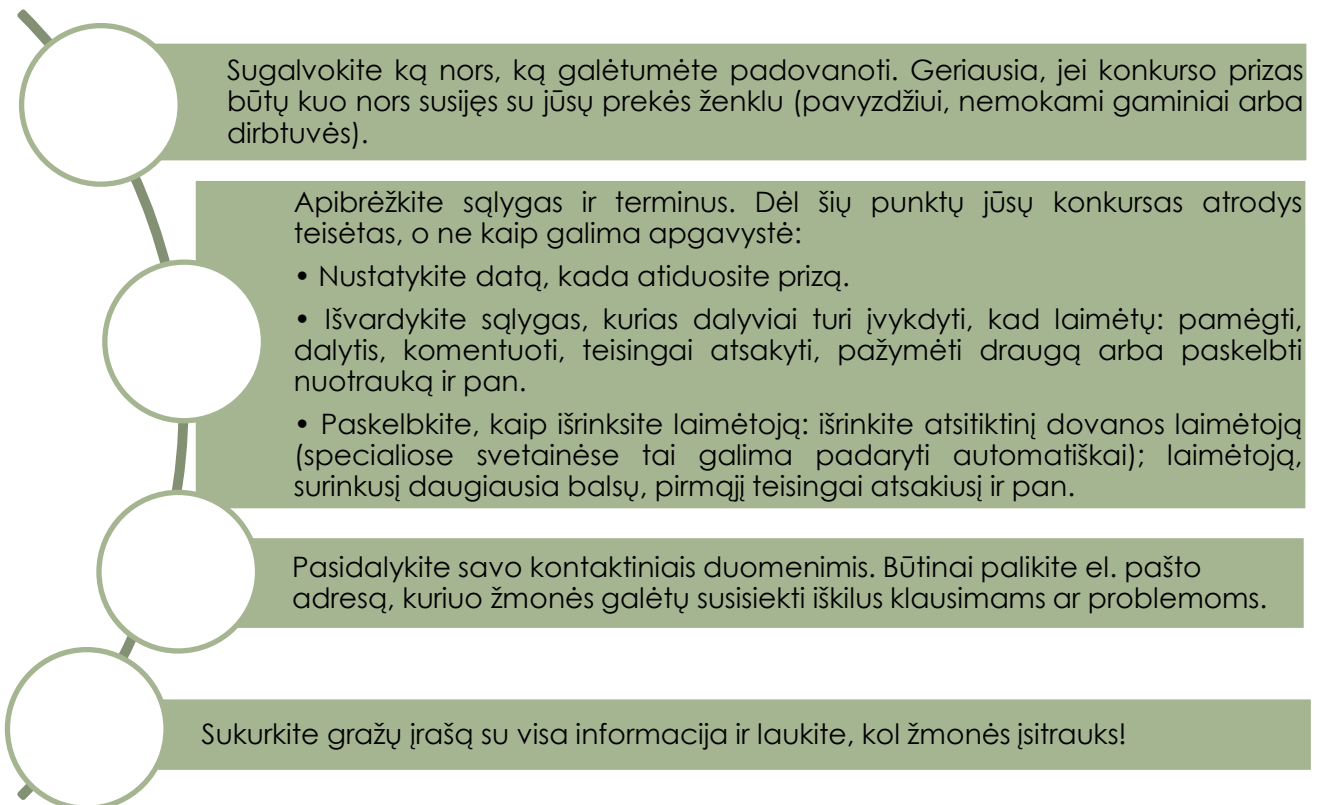
Kur naudoti šią veiklą?

Facebook ir Instagram paskyrose.

Papildomi patarimai

Kad padidintumėte savo konkurso pasiekiamumą, galite bendradarbiauti su nuomonės formuotoju, kuris orientuojasi į panašią kaip ir jūsų auditoriją. Pavyzdžiui, jei esate papuošalų gamintojas, galite bendradarbiauti su mados tinklaraštininku ir surengti konkursą, kurio metu sekėjai laimėtų kūrinį iš jūsų kolekcijos.

Instrukcijos:

3.2. Veikla „Internetinės bendruomenės“

Apie veiklą

Ko gero, paprasčiausias būdas pasiekti tam tikrą temą besidominčius žmones be mokamos reklamos – prisijungti prie atitinkamos Facebook grupės. Šiame socialinės žiniasklaidos kanale yra tūkstančiai skirtingų grupių, todėl paieškokite ir raskite jums patrauklių.

Pavyzdys

Facebook grupė „Lietuvos amatininkai“ - <https://www.facebook.com/groups/amatukelias>.

Irašai ⓘ
The posts with the most activity in the last 28 days.

Populiariau... ▼ Pagal visus ▼

Date	Post	Comments	Likes	Views
2022-11-21 18:38	 Akims paganyti, o gal kam ir įsigyti 😊 Mano šeimos moterų darbeliai ❤️🌞 Paskelbė Ingrida Linkienė	13	88	3 237
2022-11-21 18:38	 Vasaros šiluma nugulė į šiaudines snaigutes 🌞 Tik šiaudas ir linas 🌿 Susikurkite savo kolekciją 😊❤️ Dydis - 13 cm, kaina - 1,50... Paskelbė Jūratė Kygienė	8	51	2 510
2022-11-21 16:04	 Artėjant gražiausioms metų šventėm, prisimenant senąsias protėvių tradicijas, kviečiame pasipuošti eglutę rankų darbo... Paskelbė Julija Tomak	5	48	3 076

Šią grupę sukūrė Lietuvos kaimo turizmo asociacija ir per beveik dvejus metus ji subūrė septynių tūkstančių žmonių bendruomenę. Joje amatininkai dalijasi savo amatais ir pomėgiais, klientai gali ieškoti konkrečios produkcijos. Kasdien

čia paskelbiama apie dešimt naujų pranešimų.

Šioje momentinėje ekrano nuotraukoje matyti, kad įsitraukimas yra gana didelis, turint omenyje, kad nėra mokamos reklamos, o grupė yra privati. Tai puikiai parodo, kad žmonės prie šios grupės prisijungė sąmoningai ir juos domina pateikiamas turinys.

Kaip ši veikla įtraukia žmones?

Žmonės prisijungia prie privačių grupių tik tuo atveju, jei tema jiems aktuali. Taigi, tai puikus būdas nemokamai parodyti amatą kolegoms ir potencialiems klientams.

Kur naudoti šią veiklą?

Facebook grupėse arba specializuotuose forumuose.

Papildomi patarimai

Nekelkite nepageidaujamų pranešimų ir atsargiai rinkitės grupes, prie kurių prisijungiate. Kai kuriose grupėse nebus jokio įsitraukimo, tad joms neverta skirti laiko. Patikrinkite, kiek žmonių skelbia pranešimus per dieną ir koks yra kiekvieno pranešimo įsitraukimas, kad nustatytumėte, ar verta prisidėti.

Instrukcijos:

1. Ieškokite grupės pagal bendrus raktinius žodžius. Pavyzdžiui: amatininkai, rankų darbo, unikali produkcija, paveldas ir pan.
2. Skirtingos bendruomenės turi skirtingas narystės sąlygas, todėl prieš prisijungdami perskaitykite forumo ar socialinio tinklo grupės taisykles.
3. Didelės bendruomenės geriausiai tinka pasisemti idėjų ir reklamuoti savo darbus. Mažos bendruomenės tinkamiausios susipažinti su naujais žmonėmis.
4. Prisijungę prie grupės, parašykite įrašą, kuriame pristatysite savo amatą ir produkciją.
5. Taip pat būkite aktyvūs po kitų žmonių pranešimais. Šiose erdvėse labai svarbu palaikyti vieni kitus, nes tai skatina dėkingumą.

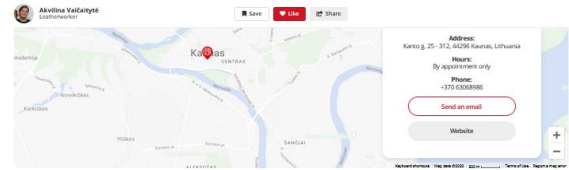
3.3. Veikla „Leiskitės į kelionę po Europos amatus“

Apie veiklą

Ši veikla gali atrodyti labai panaši į ankstesnę, tačiau tai sudėtingesnis ir atsakingesnis užsiėmimas. Homo Faber Guide (www.homofaber.com/en/guide) - tai 2020 m. pradėjusi veikti internetinė platforma, skirta amatams, kurioje žmonės gali atrasti amatininkus ir jų šedevrus; tyrinėti muziejus, lankytis galerijose ir paruošus, kuriose paruošdami unikalūs daiktai; mėgautis patirtimi keturiasdešimtyje skirtingų Europos šalių miestų ir už jų ribų. Šiuo metu ji sieja vartotojus su tarptautine amatų bendruomene, kurią sudaro daugiau nei 2 000 talentingų amatininkų. Kas savaitę atrenkami nauji amatininkai, o kas tris mėnesius įtraukiamos naujos šalys.

Pavyzdys

Šioje nuorodoje rasite vieną iš Lietuvos amatininkų profilių ir pamatysite, kaip jis atrodo platformoje: <https://www.homofaber.com/en/discover/discover-akvilina-vaicaityte>

Upcycling leather

- Akvilina made her first handbag from an old leather jacket
- A former swimmer, she plunged into the world of leather
- She loves to create durable items

Akvilina Vaicaityte's first passion was swimming. She studied in the US, graduating in communications and then decided to return to her hometown of Kaunas in Lithuania. There she worked in an advertising company, pursuing her interests in photography and wrote a blog about style called *akvilina.lt*, and then she fell in love with leather. "One day I bought a few leather coats from a second-hand store. I cut them up, cleaned and sorted the materials, and contacted the mother of all bags - followed by many more." Now Akvilina creates handbags, backpacks, purses, and belts. From the leather selection to design, down to the final details and the very last seams, everything is done by her hands. Curiosity and vigorous energy drive her to keep creating new models and looking for innovative slow fashion solutions.

[Read the full interview](#)

Works

Kaip ši veikla įtraukia žmones?

Ši platforma pasiekama visoje Europoje ir pasižymi kokybišku turiniu: nuostabios, įdomios nuotraukos, įkvepiančios amatininkų istorijos, „pasidaryk pats“ vaizdo įrašai, rinktinis turinys, kelionių kryptys, sezoniniai straipsniai ir daug daugiau vienoje vietoje. Šis geros kokybės turinys pritraukia žmones.

Kur naudoti šią veiklą?

Prisijunkite prie „Homo Faber“ bendruomenės ir reklamuokite joje savo amatus, gaminius ir edukacijas.

Papildomi patarimai

Labai svarbu turėti geros kokybės nuotraukų. Todėl patariame skirti lėšų profesionalaus fotografo, kuris nufotografuos ne tik gaminius, bet ir visą procesą, paslaugoms.

Instrukcijos:

1. Pirmasis žingsnis – prisijunkite prie „Homo Faber“ bendruomenės ir įvertinkite save naudodamiesi vertinimo įrankiu: <https://evaluation-tool.michelangelo.foundation.org/en/artisan>
2. Susikurkite paskyrą ir užpildykite pagrindinę informaciją apie save.
3. Yra pagrindiniai kriterijai, kuriuos būtina atitikti: Tradicijos; Kūrybiškumas; Socialiniai įgūdžiai; Naujovės; Interpretacija; Teritorija; Kompetencija. Kriterijai išvardyti su paaiškinimais ir pavyzdžiais.
4. Supratęs kriterijus, pateikiamas klausimynas, kurį turite užpildyti, o po to laukti platformos administracijos atsakymo.
5. **Atkreipkite dėmesį:** antraštėje galima pakeisti kalbą ir viską pildyti gimtąja kalba. Be to, „Homo Faber“ komandai atrinkus amatininko profilį, jo paskelbimas internete gali užtrukti šešis mėnesius.

3.4. Veikla „Bendradarbiavimas su kitais verslais“

Apie veiklą

Daugeliu atvejų amatininkų gaminys gali būti naudojamas kaip meno kūrinys, dekoro elementas ar išskirtinis interjero akcentas. Todėl siekiant didesnio populiarumo, patartina susirasti partnerį, kuris padėtų reklamuoti jūsų gaminių. Pavyzdžiui, jei esate dailininkas, pradėkite bendradarbiauti su vietiniu viešbučiu. Sutarkite, kad jūsų darbai nemokamai papuoš viešbučio koridoriaus ar kambario sienas. Šalia paveiklo paskelbkite QR kodą, kuris veda į jūsų svetainę arba socialinius tinklus. Taip laimės abi pusės – viešbučio sienos bus papuoštos, o jums tai papildoma reklama plačiai auditorijai ir geras pardavimo kanalas.

Pavyzdys

Lietuvoje yra jauna menininkė, kuri vadinasi „Ne nuogos sienos“ (<https://www.instagram.com/nenuogossienos/>).

Ji pradėjo bendradarbiauti su sodyba „Atokampis“. Ir dabar šios sodybos kiekviename namelyje kabo dailininkės paveiksai, prie kurių yra jos kontaktiniai duomenys, paveiklo dydis ir kaina.

Kadangi sodyba labai populiari ir joje lankosi daug žmonių, tokiu būdu jie susipažįsta su šia dailininke. Kai kurie paveiklus perka tiesiog sodyboje. Šioje situacijoje naudos gauna visi – sodybos sienos papuošiamos be papildomų išlaidų, o amatininkė sulaukia papildomo dėmesio ir lengviau parduoda savo gaminius, nes žmonės mato paveiklus tikrame interjere.

Kaip ši veikla įtraukia žmones?

Matant amatininko gaminių kasdienėje aplinkoje kyla stipresnis noras jį įsigyti. Žmonės jį įsidėmi, sužino apie autorių ir realiai įsivaizduoja, kaip jis galėtų atrodyti jų aplinkoje, butyje ar interjere.

Kur naudoti šią veiklą?

Ši veikla iš tiesų naudojama realiame gyvenime. Tačiau svarbu, kad žinia apie tokį bendradarbiavimą pasidalintumėte tiek savo, tiek partnerio socialiniuose tinkluose. Pasidalinkite žinia, kad tai naujas būdas jūsų klientams pamatyti realius jūsų darbų pavyzdžius ir jūsų partnerio pasirinkimą papuošti savo erdves jūsų kūriniais.

Papildomi patarimai

Šią veiklą galima pritaikyti ne tik paveikslams. Jei kuriate vazas – jas galima naudoti pamerkti gėlėms kavinėse. Jei drožinėjate medinius šaukštus – jie gali būti naudojami sodybose bendram naudojimui. Jei lipdote skulptūreles – tokiu pat būdu jomis galima papuošti bet kurią dažnai lankomą erdvę.

Instrukcijos:

Pagalvokite apie savo kuriamą produkciją ir su koku partneriu jums būtų naudingiausia bendradarbiauti.

Parenkite pasiūlymą ir susitarkite dėl susitikimo laiko su potencialiu partneriu:

- Paruoškite informaciją apie save.
- Įvardykite, kokią naudą partneris gaus pradėjęs su jumis bendradarbiauti.
- Parodykite savo darbo pavyzdžius.
- Paminėkite sąlygas, kurių tikitės. Labai svarbu pasakyti, kad norite, jog šalia jūsų gaminių būtų rodomas QR kodas, vedantis į jūsų svetainę, arba informacinės lentelės su kontaktais ir kainomis.

Pradėję bendradarbiauti būtinai pasidalinkite šia žinute socialiniuose tinkluose.

3.5. Veikla „Meno parodos internete“

Apie veiklą

Meno parodos internete gali būti rengiamos bet kuriuo metu ir jas galima pasiekti iš bet kurios pasaulio vietos. Jos gali veikti tiek laiko, kiek menininkas nori, o lankytojų skaičius jose neribojamas. Šiais laikais galima rasti įvairių platformų, kuriose lengvai surengsime virtualias ekskursijas ir 3D parodas. Taip klientas daugiau sužinos apie menininką ir jo produkciją bei sutaupys laiko keliaudamas, kad pamatytų ją gyvai.

Pavyzdys

Šioje svetainėje <https://visit.virtualartgallery.com/vapaa21> galite dalytis įvairių rūšių meno kūriniais. Pavyzdžiui, galite kurti muzikos kambarius arba dalytis skulptūromis ar paveikslais.

Kaip ši veikla įtraukia žmones?

Tai galimybė dalintis menu ne tik su vietine, bet ir su pasauline auditorija. Be to, tokiu būdu meno kūrėjai gali tiesiogiai pasiekti kolekcininkus. Svarbu skirti laiko, kad viskas atrodytų kuo profesionaliau, norint sudominti žmones, nes priešingu atveju tai nebus sėkminga.

Kur naudoti šią veiklą?

Jums nereikia turėti atskiros interneto svetainės. Nuorodomis į savo parodas galite dalintis bet kuriame šiuo metu naudojamame socialiniame tinkle, el. paštu, žinučių programėlėse.

Papildomi patarimai

Apgalvokite savo parodos struktūrą ir suskirstykite produkciją temomis, kad žmonėms būtų lengva orientuotis.

Instrukcijos:

- 1. Susiraskite platformą, kurią naudosite virtualiai parodai kurti (pavyzdžiui, <https://artspaces.kunstmatrix.com>, <https://virtualartgallery.com>).
- 2. Išsirinkite galerijos erdvę iš pateiktų šablonų.
- 3. „Pakabinkite savo meną“ – įkelkite savo kūrinių nuotraukas ir patalpinkite jas virtualioje patalpoje, kurioje juos eksponuosite (štai trumpa pamoka, kaip tai padaryti: <https://www.youtube.com/watch?v=D-EcC-XhP2U>).
- 4. Parašykite kuo daugiau informacijos – gaminio pavadinimą, medžiagas, iš kurių jis pagamintas, dydį, kainą, metus, istoriją, jei įmanoma, ir t. t.
- 5. Baikite pildyti ir paskelbkite.
- 6. Pasidalinkite nuoroda į šią virtualią parodą savo svetainėje ir socialiniuose tinkluose.

3.6. Veikla „Pažaiskime dėlionę“

Apie veiklą

Veikla skirta nuotraukų dėlionėms, kurios pristato vietinio amato gaminį. Pasitelkus gerą rinkodaros strategiją, dėlionės žaidimas leis sužinoti apie vietos produktus, kuriuos ketinama įsigyti. Kuriamą dėlionę gali būti skaitmeninė arba popierinė.

Pavyzdys

Svetainė, skirta dėlionėms iš nuotraukų sudaryti:

<https://www.jigsawplanet.com/>, <http://tiny.cc/2nb6vz>

Kaip ši veikla įtraukia žmones?

Dėlionės dėliojimas dažnai yra žaidimas, į kurį įtraukiama visa šeima. Tai sukels kitokį susidomėjimą produktu.

Kur naudoti šią veiklą?

Dėlionės gali būti parduodamos / siūlomos parduotuvėse, kuriose prekiaujama produktais, turizmo informacijos centruose arba miesto apgyvendinimo įstaigose.

Papildomi patarimai

Taip pat galite kurti dėliones iš kraštovaizdžių ir paminklų nuotraukų, kad populiarintumėte vietovę. Iš padarytų nuotraukų galima sukurti nemokamas ekrano užsklandas kompiuteriams, išmaniesiems telefonams ir planšetiniams kompiuteriams.

Instrukcijos:

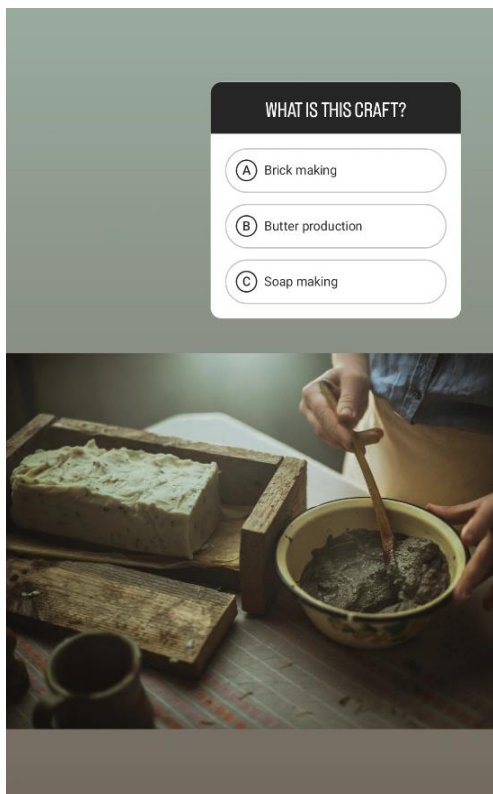
1. Padarykite gaminių aukštos kokybės nuotraukas, iš kurių norite kurti dėliones.
2. Naudodami šias nuotraukas sukurkite pristatymą socialiniuose tinkluose ir e. parduotuvės svetainėje, kurioje bus galima įsigyti popierinių dėlionių.
3. Atspausdinkite dėliones ant kartono, naudodamiesi specializuotos parduotuvės paslaugomis (galima ir internetu), kuri padarys atitinkamus pjūvius įvairioms dėlionės dalims sukurti.
4. Pateikite vietos parduotuvėms keletą pavyzdžių, kuriuos jos parduos vietiniams gyventojams ir turistams.
5. Nurodykite svetaines, kuriose galima kurti ir žaisti su internetinių dėlionių kompozicija, naudojant savo nuotraukas.

3.7. Veikla „Viktorina muilo gamintojams“

Apie veiklą

Kokiu būdu geriausia sudominti savo socialinio tinklo sekėjus? Leidžiant jiems būti ne tik stebėtojais, bet ir dalyviais. Žmones įtraukti lengviausia naudojant interaktyvias istorijų funkcijas. Sukurkite trumpą viktoriną arba užduokite sekėjams klausimus, ypač svarbu, kad jie būtų susiję su jūsų tema.

Pavyzdys

1. Koks tai amatas?

- a) Plytininkystė
- b) Sviesto gamyba
- c) Muilo gaminimas

2. Kaip manote, koks pagrindinis ingredientas naudojamas gaminant natūralų muilą? (atviras klausimas)

3. Kada pirmą kartą išsamiai aprašyta muilo gamyba?

- a) 500 m. po Kr.
- b) 2500 m. pr. m. e.
- c) 1000 m. pr. m. e.
- d) 800 m. po Kr.

4. Kokius muilo kvapus mėgstate labiausiai?

- a) Citrusinių vaisių
- b) Neutralius
- c) Riešutų
- d) Parašykite savo variantą

5. Ar reguliariai naudojate natūralų muilą?

- a) Stengiuosi kuo dažniau pirkti tik natūralius.
- b) Taip pat naudoju paprastus, masinės gamybos.

6. Ar tiesa, kad rankų darbo muilas sausina odą?

- a) Taip
- b) Ne

Kitoje istorijoje pateikite paaiškinimą: Tai netiesa; gerai subalansuotas ir vertingais aliejais praturtintas rankų darbo muilas niekada nesusausina odos. Priešingai, jis padės esant sausai, šiurkščiai odai.

Puikus natūralaus muilo gamintojo bendravimo pavyzdys:

https://www.instagram.com/muilo_virtuve/

Kaip ši veikla įtraukia žmones?

Kartais dalijantis pranešimais nesulaukiama pakankamai paspaudimų, komentarų ar reakcijų. Vartotojai gali lengvai praleisti jūsų turinį slinkdami per savo užpildytus socialinės žiniasklaidos kanalus. Vienas iš veiksmingų būdų paskatinti vartotojų dalyvavimą – kurti viktorinas. Tiesą sakant, 81 proc. rinkodaros specialistų sutinka, kad toks turinys veiksmingiau patraukia žmonių dėmesį nei statiški įrašai.

Kur naudoti šią veiklą?

Facebook ir Instagram istorijose.

Papildomi patarimai

Tokias viktorinas galima pritaikyti bet kuriam amatininkui ir jo amatui.

Instrukcijos:

- 1 Sugalvokite 5-10 įdomių, bet ne per daug sudėtingų klausimų, atitinkančių jūsų temą.
- 2 Pridėkite vaizdinę medžiagą.
- 3 Dalinkitės klausimais Instagram arba Facebook istorijose, naudodami interaktyvius klausimus arba apklausos lipdukus (angl. poll stickers).
- 4 Pakvieskite savo auditoriją atsakyti į klausimus.
- 5 Vėliau galite pasidalinti visais teisingais atsakymais atskiru įrašu.
- 6 Turinys, kuris leidžia sekėjams sužinoti ką nors naujo, yra daug patrauklesnis.

3.8. Veikla „Sujungite atitinkančius“

Apie veiklą

Kas yra atitikimų testas? Tai du susijusių daiktų sąrašai, kuriuos dalyviai turi sujungti į poras, nuspręsdami, kuris pirmojo sąrašo daiktas atitinka antrojo sąrašo daiktą.

Pavyzdys

Šio veiklos pavyzdžio ieškokite I priede.

Kaip ši veikla įtraukia žmones?

Visiems patinka nedidelė draugiška konkurencija. Atitikimų testas yra vienas iš labiausiai mokinius ir renginio dalyvius įtraukiančių viktorinos klausimų tipų. Juose gali būti pateikiama daug informacijos. Be to, juos galima pateikti su paveikslėliais ir garso įrašais, susijusiais su frazėmis ar sąvokomis, su kuriomis bandote supažindinti. Prie vienos sąvokos ar frazės taip pat galite pridėti papildomų atitikmenų, kad viktorina būtų sudėtingesnė ar įdomesnė.

Kur naudoti šią veiklą?

Ši veikla puikiai tinka nedideliame muziejui ar amatininkų būreliui (pavyzdžiui, Vilniaus puodžių dirbtuvėms). Taip galima pristatyti skirtingus amatus ir naudojamus įrankius. Ją patogiu naudoti per praktinius užsiėmimus PowerPoint pristatymų metu arba naudojant specialią programėlę, skirtą viktorinai įkelti į socialinę žiniasklaidą.

Papildomi patarimai

Šią veiklą galima lengvai naudoti mokyklose, siekiant supažindinti vaikus su tradiciniais amatais. Jiems bus įdomiau, nes galės dalyvauti patys, o ne tik klausytis mokytojo.

Instrukcijos:

1. Susiraskite programėlę, kurią naudosite atitikimų testo viktorinai (pavyzdžiui, šią nemokamą programėlę: <https://www.edapp.com/rapid-refresh/>).
2. Paprašykite dalyvių sugretinti sunumeruotas nuotraukas su nuotraukomis, kurios pažymėtos raidėmis.
3. Pabaigoje paprašykite dalyvių įvardyti amatą.
4. Rezultatus panaudokite diskusijai pradėti ir pateikite papildomų paaiškinimų.
5. Papasakokite daugiau apie amatą ir išsamiai paaiškinkite jo procesą arba pristatykite savo rengiamus seminarus.

3.9. Veikla „Konfeti gėlių gamyba“

Apie veiklą

Šioje veikloje galima dalyvauti gyvai arba virtualiai (paskelbus mokomąją medžiagą) ir išmokyti gaminti įvairių rūšių dekoratyvines gėles ir puokštes, kaip žaliavą naudojant visame pasaulyje žinomus cukruotus migdolus iš Sulmonos.

Pavyzdys

Sulmonos cukruotų migdolų muziejus:

<http://confettimariopelino.com/museo/>

Jenny Tronci parengta konfeti gėlių gamybos vaizdo pamoka:

https://www.youtube.com/watch?v=gHdwm-D_GJo&ab_channel=JennyTronci

Kita konfeti gėlių gamybos vaizdo pamoka:

https://www.youtube.com/watch?v=sPxZqa-Fb7M&ab_channel=EneaMazzola

Pažintinė ekskursija apie konfeti gėlių ir tradicinių saldumynų gamybą:

<https://www.abruzzoquidato.it/en/experiences-tours/sugared-almonds-and-other-confectionery.html>

Kaip ši veikla įtraukia žmones?

Be abejo, susidomėjimui gaminiu sužadinti naudojami gražūs vaizdai, tačiau „įžengus“ į laboratoriją ir susipažinus su darbo dalimi per meistro rankas ir balsą, sukuriama ryšys, jaučiama draugiška ir įtraukianti atmosfera.

Publikuojant gėlių ir konfeti puokščių gaminių vadovėlius, galima supažindinti su šiuo gražiu, saldžiu ir kvapniu gaminiu.

Kur naudoti šią veiklą?

Šią veiklą galima pristatyti socialiniuose tinkluose ir interneto svetainėse, kad vietinis produktas taptų žinomas rinkodaros tikslais ir kartu paskatintų žmones aplankyti miestą.

Papildomi patarimai

Šią veiklą galima atlikti gyvai 10-15 žmonių grupėje.

Ją galima taikyti bet kuriam kitam vietos amatų ir kultūros produktui, kad jis taptų žinomas internete.

Instrukcijos:

1. Susisiekite su amatininku, kuris gamina cukruotus migdolų žiedus ir gali parodyti įvairius gamybos etapus.

2. Nufilmuokite mokomąjį vaizdo įrašą, kuriame amatininkas pristato medžiagas, reikalingas cukruotų migdolų gėlėms gaminti, ir pateikia instrukcijas, kaip jas pagaminti.

3. Į vaizdo įrašą įterpkite visų rūšių gėlių, kurias galima pagaminti, nuotraukas.

4. Vaizdo įrašą paskelbkite socialiniuose tinkluose, prieš tai jį patobulinę įtraukiančiais efektais ir frazėmis.

5. Kvieskite komentuoti vaizdo įrašą ir atsakykite į klausimus.

6. Pakvieskite vaizdo įrašą peržiūrėjusius žmones aplankyti Sulmonos miestą ir Confetto muziejų.

3.10. Veikla „Akrostikas ir amatai“

tradiciškai buvo gaminamas, ir pan.

Kur naudoti šią veiklą?

Šią veiklą galima siūlyti tiek socialiniuose tinkluose, tiek gyvai kaip pažintinių ekskursijų su gidu ar kultūrinių susitikimų dalį. Jei jūsų grupėse yra narių, kurie jau pažįsta vieni kitus, juos galima pakviesti dirbti mažose grupelėse arba poromis ir kartu sukurti akrostiką.

Instrukcijos:

Apie veiklą

Šioje veikloje pasirenkate vieną amatų objektą ir kviečiate auditoriją sudėti akrostiką, kuriame jis būtų minimas. Akrostikas – tai literatūrinis žaidimas, kurio metu tekstas rašomas taip, kad būtų sudarytas žodis ar frazė, paprastai iš pirmųjų žodžių raidžių. Galite nurodyti tik raktažodį, kuris bus pabrėžiamas kompozicijoje, arba, priešingai, pateikti kelis horizontalius žodžius, kuriems dalyviai turi rasti rimus.

Pavyzdys

Pavyzdį žiūrėkite paveikslėlyje kairėje.

Kaip ši veikla įtraukia žmones?

Ši veikla atskleidžia žmonių kūrybiškumą. Vaizdinių eilėraščių kūrimas dažnai patinka suaugusiųjų auditorijai, tuo pačiu priimamas iššūkis kurti ir rimuoti.

Į akrostiką galite įtraukti žodžius ar eilutes, perteikiančias papildomą informaciją apie nagrinėjamą objektą, pavyzdžiui, galite sudaryti akrostiką su naudojamų medžiagų pavadinimais, su žodžiais, nurodančiais objekto gamybos procesą arba geografinę vietovę, kurioje objektas

Papildomi patarimai

Galima sugalvoti ir kitokius nurodymus: užuot pateikę vertikalų raktažodį, galite sugalvoti apribojimus, pavyzdžiui, dalyviai gali naudoti tik spalvas/ formas/medžiagas apibūdinančius žodžius ir pan.

Taip pat galite pakviesti kitus rašyti kaligramas – savotišką vaizdinę poeziją.

Parodykite meninio akrostiko pavyzdį ir savo parengtą akrostiką.

Paašškinkite, kas yra akrostikas ir kaip jį sukurti.

Pasirinkite amato gaminį, kurį norite pristatyti.

Nustatykite raktinį žodį (skaitomą vertikaliai), kuris turės būti panaudotas akrostike. Šis žodis turi būti susijęs su ankstesniame punkte pasirinktu daiktu. Jei norite išplėstinio varianto, prie raktinio žodžio pridėkite kelis žodžius arba eilutes.

Paprašykite žmonių parašyti ir atsiųsti akrostiką, kuriame būtų panaudotas raktažodis. Išplėstinės versijos atveju paprašykite žmonių papildyti jūsų schemą, surandant žodžius arba parašant eilutes, kurios rimuojasi su jūsų schema.

Rezultatus galite paskelbti atskirame įrašė.

3.11. Veikla „Netikėta kompozicija“

Apie veiklą

Keletą savo rankų darbo daiktų ar įrankių sudėliokite į netikėtą kompoziciją. Pakvieskite interneto vartotojus suteikti jai pavadinimą arba atkurti tą pačią kompoziciją iš kasdienių jų namuose esančių daiktų.

Pavyzdys

Pavyzdį žiūrėkite paveikslėlyje kairėje.

Kaip ši veikla įtraukia žmones?

Tai kūrybinga ir smagi veikla, kurioje žmonės gali susieti žodinę ir vaizdinę išraišką arba duoti laisvę savo vaizduotei atkartojant kompoziciją su nesuderinamais daiktais. Tai taip pat geras būdas netiesiogiai pakviesti juos atidžiai apžiūrėti jūsų rankų darbo gaminius.

Kur naudoti šią veiklą?

Šią veiklą galima paskelbti Instagram ar kituose socialiniuose tinkluose. Tačiau ją nesunkiai galima pritaikyti ir organizuojant gyvas dirbtuves, kuriose žmonės gali atkurti kompoziciją iš daiktų, kuriuos turi kišenėse ar rankinėse.

Papildomi patarimai

Labiau apsiskaičiusiems klientams arba vienas kitą pažįstančių asmenų grupei galima pasiūlyti paieškoti romanų (arba filmų) pavadinimų, kuriuos būtų galima susieti su kompozicija.

Instrukcijos:

Padarykite stubbinančią, bet tvarkingą kompoziciją iš savo amato gaminių, kūrinų ar darbo įrankių.

Paprašykite savo lankytojų Instagram ar kitame socialiniame tinkle arba susitikusių gyvai pavadinti šią kompoziciją taip, tarsi tai būtų kūrinys muziejaus ekspozicijoje.

Tada paprašykite dalyvių atkurti šią kompoziciją iš kasdienių daiktų savo namuose.

Pakvieskite juos atsiųsti jums savo kompozicijos pavadinimą ir (arba) nuotrauką.

Pasidalinkite (geriausiais) pavadinimais ir nuotraukomis savo socialiniuose tinkluose.

3.12. Veikla „Tradicioniai kostiumai“

:Padlet

Saila Meriläki • 1m

Traditional costumes all around

Add: 1. A picture of the costume. 2. What is the country and region of the costume? 3. A short history of the costume's origins. 4. Itemization of the garments and accessories of the traditional costume (e.g. Finnish röyly / päällyspusero, English vest or bodice)

Choir costume of Kuortane

1. The picture of the costume seen above.
2. Kuortane, Finland
3. This is the choir costume and it has been designed in the 1920s. It was designed for the choir originally, but nowadays they are used as traditional costumes.
4. Silk ribbon, silver pin with ornaments, black velvet pocket, white shirt, black shoes, black velvet vest, dress (blue, red, black).

Apie veiklą

Tikslinės kalbos žodyno mokymasis kartu pristatant tradicinius kostiumus internete. Šią veiklą galima atlikti kalbos mokymosi kurso metu, derinant su kultūros paveldo pristatymu.

Pavyzdys

Pavyzdį žiūrėkite paveikslėlyje kairėje.

Kaip ši veikla įtraukia žmones?

Ši veikla skirta paskatinti dalijimosi žiniomis kultūrą ir suteikti dalyviams galimybę įsitraukti pasidalinant savo interesais su kitais.

Ją galima taikyti bet kuriai grupei, norinčiai daugiau sužinoti apie tradicinius kostiumus ir kultūrą. Taip pat galima taikyti mokantis bet kurios pasirinktos kalbos, pavyzdžiui, kalbos žodyno mokymuisi ir kalbėjimo įgūdžių lavinimui.

Kur naudoti šią veiklą?

Kalbų kursuose; Facebook; virtualiuose susitikimuose; bet kokiame susitikime ar pamokoje apie kultūros paveldą.

Papildomi patarimai

Šią veiklą galite naudoti skleisdami informaciją apie tradicinius kostiumus ir kultūros paveldą. Grupę šiai veiklai galite suburti iš kitų Facebook grupių (pvz., grupių, kuriose daugiausia dėmesio skiriama tradiciniams kostiumams).

Instrukcijos:

Prieš pamoką:

Pasirinkite bendradarbiavimo internete platformą (pvz., Padlet).

Suorganizuokite tarptautinį susitikimą / pamoką su dalyviais iš skirtingų šalių (bent dviejų šalių). Tai gali būti daroma kaip asmeninė pamoka, nuotolinė pamoka arba mišri pamoka. Žmones galite pakviesti iš, pavyzdžiui, socialinių tinklų grupių arba per savo švietimo tinklus.

Parenkite instrukcijas, kaip naudotis skaitmenine užduoties priemone.

Paprašykite dalyvių nufotografuoti tradicinį kostiumą, jei tokį turi namuose.

Per pamoką:

Pasakykite dalyviams, kad jie atliks bendrą užduotį su tradiciniais kostiumais.

Pasidalinkite instrukcijomis, kaip naudotis skaitmenine platforma, kurioje jie gali pridėti tekstą, nuotraukas ir (arba) vaizdo įrašus.

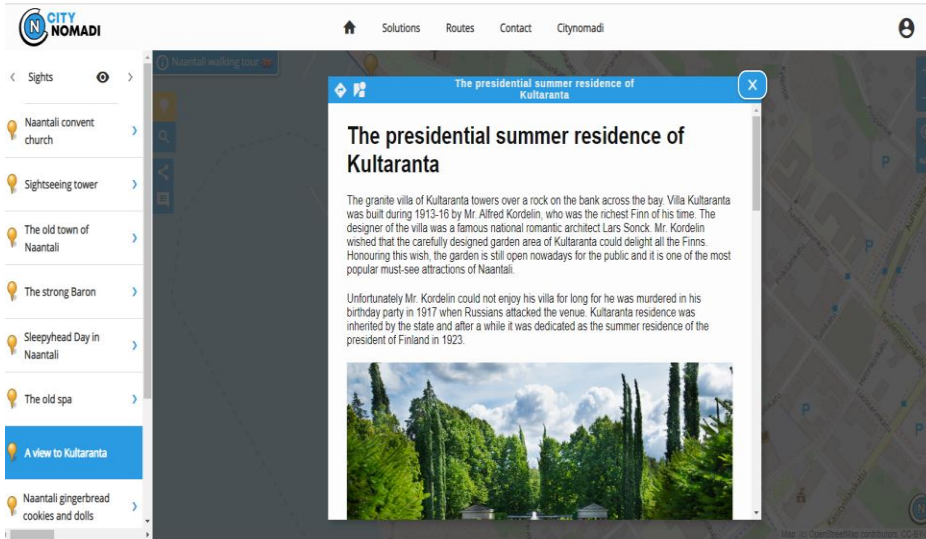
Suskirstykite dalyvius į grupes (2-4 dalyviai). Visi grupės dalyviai turėtų būti iš tos pačios šalies ir, jei įmanoma, iš to paties regiono. Visos grupės turėtų turėti bent po vieną tradicinio kostiumo nuotrauką.

Pasakykite grupėms, kad platformoje parašytų informaciją apie tradicinį kostiumą. Šiai užduočiai atlikti skirkite 30-40 minučių. Pristatymui platformoje turėtų būti pateikta ši informacija:

- Kostiumo nuotrauka.
- Kokia yra kostiumo šalis ir regionas?
- Trumpa kostiumo atsiradimo istorija.
- Tradicinio kostiumo drabužių ir aksesuarų (pvz., suomių röijy /päällypusero; anglų vest/bodice) detalizavimas.

Kai pristatymai bus paruošti bendradarbiavimo platformoje, kiekvienai grupei paskirkite laiką pristatyti savo rezultatus.

3.13. Veikla „Orientavimasis pagal kultūros paveldą“

Apie veiklą

Besimokantieji, naudodamiesi mobiliąja programėle (seppo.io, Thinglink, ActionTrack, CityNomadi) pėsčiomis aplankys vietos kultūros paveldo objektus ir, prieš pereidami prie kito objekto, turės atsakyti į klausimą apie kiekvieną objektą. Jei ši veikla atliekama užsienio kalba, jie kartu lavina šnekamosios kalbos įgūdžius.

Pavyzdys

Klausimų pavyzdžiai:

- Kiek Suomijos vėliavų galite rasti [Kultarantoje](#) (pastato išorėje)?
- Kiek fontanų galite rasti Kultarantoje?

Kaip ši veikla įtraukia žmones?

Veikla skirta mokytis pažinti kultūros paveldą realiame gyvenime padedant bendraamžiams. Užsiėmimas įtraukia daugiajutiminį mokymąsi.

Ši veikla gali būti įdomi visiems, norintiems daugiau sužinoti apie kultūrą ir kultūros paveldą. Ją taip pat galima modifikuoti besimokantiems kalbų ir atlikti vien tik tikslinę kalbą, o tai gerina šnekamosios kalbos įgūdžius, nes klausimai gali būti susiję su kalbėjimo pratimais.

Kur naudoti šią veiklą?

Kalbų kursai; Facebook; virtualūs susitikimai; bet koks susitikimas ar pamoka apie kultūros paveldą.

Papildomi patarimai

Paskutinį veiksmą galima atlikti kartu su grupe visiems grįžus į vieną erdvę arba per kitą pamoką ar susitikimą. Jei veikla atliekama su kalbą besimokančiais asmenimis, diskusija turėtų būti vykdoma tikslinę kalbą.

Instrukcijos:

Prieš pamoką:

Nuspręskite, kokią mokymo platformą ar programėlę naudosite orientavimuisi mieste (pvz., seppo.io, Thinglink, ActionTrack, CityNomadi).

Pasirinktoje platformoje sukurkite žaidimą su bent aštuoniais miesto kultūros paveldo objektais. Pasirūpinkite, kad objektai nebūtų per toli vieni nuo kitų ir mokiniai galėtų nueiti maršrutą pėsčiomis.

Sugalvokite klausimą, į kurį besimokantieji kiekviename objekte galėtų rasti atsakymą (pvz., bažnyčioje – kiek medinių kryžių galite rasti bažnyčios viduje?).

Sudarykite išsamias instrukcijas, kaip naudotis programėle.

Per pamoką:

Pasakykite mokiniams, kad naudodamiesi skaitmenine orientavimosi programėle susipažins su vietos kultūros paveldo objektais.

Parodykite mokiniams išsamias instrukcijas, kaip naudotis programėle.

Praneškite, kad ketinate juos suskirstyti į poras arba grupes ir kartu jie vadovausis programėlės instrukcijomis. Ekskursijai bus skirta 60-90 minučių.

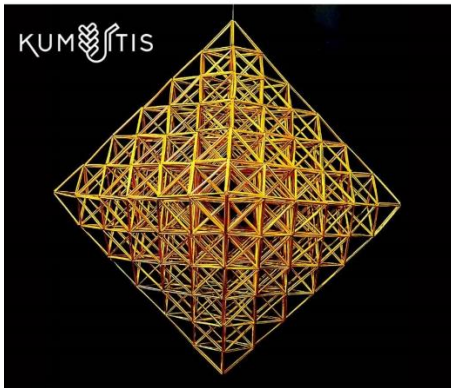
Paprašykite jų įrašyti savo atsakymus arba užrašyti juos naudojant užrašų knygelės (angl. notepad) programą.

Pakvieskite besimokančiuosius grįžti pasibaigus ekskursijai ir surenkite su jais grupinę diskusiją apie tai, ką jie sužinojo lankytinose vietose.

3.14. Veikla „Sužinokite daugiau“

← Posts

 kumutis

 Liked by [jurgita.lenart](#) and 33 others

kumutis Let more nature and old traditions into your home!

🌿 Straw garden not only decorates but also harmonizes home environment. The most common form of a garden is two pyramids connected on a common basis. The upper garden pyramid is believed to accumulate good energy, while the lower one gives it to the environment, thus filling the home with goodness. Traditionally, a garden is hung above the table and for the people under it results in an easy and smooth life, cleanness and harmony in the family.

👉👉👉 You can buy straw gardens here:

#tvariosdovanos #tvariosdovanos #handmade

27 May 2021 · See Original

Apie veiklą

Kiekvienas turėtų daugiau sužinoti apie amatus, nes tai tradicinės profesijos, o jų gaminiai dažniausiai gaminami rankomis arba neautomatinėmis mašinomis. Paprastai amatų paslaptys perduodamos iš kartos į kartą (tėvo sūnui arba meistro mokiniui). Šias žinias galima paversti įdomiomis istorijomis ir skleisti socialiniuose tinkluose.

Pavyzdys

Komunikacijos, susiejančios žinias apie šiaudinių sodų istoriją ir svarbą, pavyzdys interneto svetainėje ir socialiniuose tinkluose:

www.kumutis.lt, <https://www.facebook.com/Kumutis>.

Kaip ši veikla įtraukia žmones?

Ši veikla įtrauks tuos, kurie nori daugiau sužinoti apie amatus, jų raidą, naudojamus įrankius ir medžiagas ir pan., o gal net galvoja patys tuo užsiimti. Tokia veikla gali būti naudinga besimokantiems kalbų, nes jie pagilins savo žinias virtualių ir gyvų susitikimų metu. Jei mediatekos bibliotekininkai surengtų amatų pristatymą, kuriame pakviestų dalyvauti amatininkus iš atokių vietovių, taip supažindintų platesnę auditoriją su jų gaminiais.

Kur naudoti šią veiklą?

Facebook ir Instagram istorijos, įrašai, virtualūs ir gyvi susitikimai.

Papildomi patarimai

Parengta medžiaga naudinga virtualiems ir gyviems susitikimams. Tereikia parinkti tinkamą pristatymo formatą, kurį galite rasti ir išsirinkti iš projekto CORDIALIS Rezultato 1 kortelių.

Instrukcijos:

Atlikite savo amato istorijos tyrimą ir pasiruoškite faktų apie jį. Jie gali būti įvairūs: kaip jis buvo atliekamas praeityje ir kaip daroma dabar; be kokių įrankių ir medžiagų būtų neįmanoma dirbti; kokias paslaptis reikia žinoti apie amatą, kad jis būtų sėkmingas, ir t.t.

Suraskite ir parinkite amatų, jų procesų ir įrankių nuotraukas.

Sukurkite vaizdinę medžiagą, kurią pristatysite socialiniuose tinkluose arba per susitikimus.

Papasakokite visiems, kaip gaminate daiktus; parodykite savo gamybos proceso ir gaminių nuotraukas ar vaizdo įrašus. Tai padės jums prisistatyti ir sudominti žmones savo gaminiais.

3.15. Veikla „Spalvingai“

<https://www.facebook.com/vaidatub>

pamatyti, kiek daug spalvingų gaminių yra pagaminę Lietuvos amatininkai. Keletas spalvingų pavyzdžių pateikta nuotraukose.

Apie veiklą

Visi geriau įsimena įvykius ir žmones, jei jie yra apsirengę ryškiomis spalvomis arba jei rankose laikomi daiktai turi spalvotų detalių. Tai lengviausias būdas atkreipti į save dėmesį! Tad kodėl gi juo nepasinaudojus ir socialiniuose tinkluose? Pakvieskite vartotojus įsitraukti ir pabandyti pasigaminti arba rasti daiktą, atspindintį šios dienos spalvą.

Pavyzdys

Kad veiklą būtų lengva atlikti, apsilankykite Facebook grupėje „Lietuvos amatininkai“. Peržvelgus galeriją, kiekvienas gali

<https://www.facebook.com/ramalinafelt>

Kaip ši veikla įtraukia žmones?

Daugelis žmonių mėgsta spalvas. Paskelbus dienos spalvą, jie bus paskatinti parodyti savo pagamintą gaminį arba savo aplinkoje rastą daiktą. Tai taip pat gali būti apšilimo veikla tiek virtualių, tiek gyvų susitikimų metu.

Kur naudoti šią veiklą?

Facebook ir Instagram istorijos, įrašai, Facebook bendruomenės grupės, virtualūs ir gyvi susitikimai.

Papildomi patarimai

Ši veikla gali būti atliekama ir virtualiuose, ir gyvuose susitikimuose kaip apšilimo veikla.

Virtualiame susitikime dalyvių galima paprašyti pakelti ir parodyti tam tikros spalvos daiktą, kurį jie turi greitai surasti šalia savęs. Gyvame susitikime galima paprašyti kiekvieno dalyvio surasti tam tikros spalvos daiktą, kurį jis turi prie ar ant savęs, ir jį parodyti.

Instrukcijos:

Pradėkite nuo savęs ir suraskite skirtingų spalvų gaminių ar daiktų, kurių užtektų kelioms dienoms.

Nufotografuokite savo gaminius ar daiktus arba susiraskite anksčiau darytas nuotraukas.

Pirmąją dieną paskelbkite:

- savo Facebook įrašą su dienos spalva ir paprašykite žmonių komentuose įkelti savo nuotraukas;
- savo Instagram istoriją ir paprašykite jų viešai skelbti nuotraukas su savo daiktais, pažymint jus;
- Facebook bendruomenėse, kuriose dažnai būna potencialių pirkėjų. Daugeliui amatininkų tai yra puiki proga parodyti savo gaminius.

Kitomis dienomis pakartokite tą patį veiksma su kita spalva.

4. TESTAVIMAS SOCIALINĖJE ŽINIASKLAIDOJE

Projekto partneriai siekė išsiaiškinti, kaip šie aprašyti pavyzdžiai veikia iš tikrųjų. Todėl penkios veiklos buvo išbandytos Suomijos, Italijos ir Lietuvos partnerių socialinėse paskyrose jų vietinėmis kalbomis.

Turku universitetas (UTU) išbandė vieną veiklą Instagram paskyroje @uniturku (<https://www.instagram.com/uniturku/>) (18,2 tūkst. sekėjų). Visi klausimai ir teiginiai buvo pateikti suomių kalba.

Italijos asociacija „Web per tutti“ išbandė 3.6 veiklą „Pažaiskime dėlionę“ savo Facebook paskyroje (www.facebook.com/webpertutti) (<http://tiny.cc/2nb6vz>), kuri turi daugiau nei 500 sekėjų.

Lietuvos kaimo turizmo asociacija išbandė tris veiklas savo Instagram paskyroje „Amatų kelias“ (https://www.instagram.com/amatu_kelias (3120 sekėjų) ir Lietuvos amatininkų grupėje socialiniame tinkle Facebook (<https://www.facebook.com/groups/amatukelias>) (daugiau nei 7000 narių). Taip pat projekto CORDIALIS Facebook paskyroje (<https://www.facebook.com/projectcordialis>) buvo dalijamasi tomis pačiomis trimis veiklomis anglų kalba. Kadangi ši paskyra neturi net 100 sekėjų, buvo sunku pastebėti realią veiklos naudą.

Visi išsamūs pastebėjimai su pavyzdžiais ir diagramomis aprašyti atskirame dokumente, kurį anglų kalba galima rasti projekto CORDIALIS interneto svetainės Rezultatai 2 skiltyje (<https://www.cordialiserasmus.eu>).

IŠVADOS

Šiandien daug žmonių ieško autentiškos, pramoginės ir kartu edukacinės patirties bei pažinties su unikaliu vietovės charakteriu, jos kaimiškomis ypatybėmis ir kultūrinėmis vertybėmis. Taigi, būtent amatininkai, jų edukacijos ir rankų darbo produkcija gali puikiai patenkinti šią paklausą.

Vietos ir kaimo kultūros paveldo pavyzdžiai parodė, kad kiekviena šalis partnerė yra unikali savo kultūra, amatais ir maistu, ir yra daugybė vietos gyventojų, kurie puoselėja šį paveldą bei kuria savo gyvenimą jo pagrindu. Reikia tik parodyti jiems teisingą kryptį, kad jie galėtų vystytis kaip verslininkai ir atneštų naudos regionams, pritraukdami turistų ir kurdami darbo vietas.

Interaktyvios, virtualios, menu paremtos rinkodaros idėjos ir esami patirties pavyzdžiai gali tapti gairėmis populiarinant amatininkų darbus ir produkciją ne tik šalyse partnerėse, bet ir kitose šalyse. Tai gali padėti smulkiesiems amatininkams suprasti, kad virtualūs kanalai ir socialiniai tinklai yra neatsiejama sėkmingo darbo ir bendravimo su klientais dalis. Be to, tai gali padėti jiems plėstis ekonomine prasme sukuriant papildomus pardavimo kanalus. Visas penkiolika veiklų galima lengvai modifikuoti pagal reikiamą temą.

Šešios iš penkiolikos veiklų buvo išbandytos socialiniuose tinkluose ir parodė, kad pateikus auditorijai lengvas užduotis ir sugalvojus trumpus žaidimus ar klausimus, galima lengvai ją sudominti ir pagerinti socialinius tinklų rodiklius. Žinoma, svarbu nuolat skirti dėmesio analizavimui. Pavyzdžiui, svarbu sekti istorijų žiūrovų skaičių ir žiūrėti, kuriomis dienomis yra daugiausia peržiūrų, o tada siekti, kad tuo metu būtų skelbiamos svarbiausios istorijos.

ŠALTINIAI

- <https://123dok.org/article/l-artigianato-artistico-e-tradizionale-in-italia.9yn893jy> [Visited 14.1.2022].
- Article: "Tutto il cuore del Sud", Corriere della sera, Buone Notizie, 18.10.22
- <https://blog.modyf.it/vita-da/lartigianato-artistico-connubio-fra-artigianato-arte/> [Visited 14.1.2022].
- <https://www.cna.it/areastudi/lartigianato-in-italia/> [Visited 14.1.2022].
- <https://cnaveneto.it/artigianato-artistico-depositato-il-disegno-di-legge-in-senato/> [Visited 14.1.2022].
- <http://www.cna.it/cna/unioni/artistico-e-tradizionale#.XLCZZ-gzblU> [Visited 14.1.2022].
- <https://www.confartigianato.it/come/categorie/artistico/> [Visited 14.1.2022].
- Data about Lithuanian craftsmen. <https://www.tautinispaveldas.lt/> [Visited 22.12.2022].
- Elävä arkisto (2022). Käsityön opetus suomalaisessa peruskoulussa. [Teaching crafts in the Finnish basic education]. The site offers examples of living heritage in Finland.
- https://wiki.aineetonkulttuuriperinto.fi/wiki/K%C3%A4sity%C3%B6n_opetus_suomalaisessa_peruskoulussa [Visited katsottu 19.9.2022].
- Finnish National Agency for Education (2022). <https://www.oph.fi/en>.
- <http://futuroconsapevole.it/2019/03/02/lartigianato-oggi-il-ruolo-dellartigianato-in-italia/> [Visited 14.1.2022].
- Gaffoglio S., Hellot E., "Préfiguration d'une cellule régionale dédiée à la structuration de la filière métiers d'art en Bretagne", document de synthèse des Chambres de Métiers et de l'Artisanat de Bretagne. https://www.crma.bzh/sites/default/files/atoms/files/2019_01_30_synthese_prefig_cellule_metiers_dart_vf_ok_0.pdf
- Gladh, S. (1968). Kansakoulumme käsityönopetus vv. 1866-1888. *Koulu ja menneisyys. Suomen kasvatuksen ja koulutuksen historian vuosikirja*. Vol 19, 116-204. Available [Koulu ja menneisyys \(journal.fi\)](http://www.kouluja.menneisyys.fi).
- <https://www.inabruzzo.it/artigianato-artistico-in-abruzzo/> [Visited 14.1.2022].
- <https://www.istat.it/it/impreses?dati> [Visited 14.1.2022].
- <https://www.italianexcellence.it/artigianato-made-in-italy/> [Visited 14.1.2022].
- Jocys, V. (2016) Lietuvos etnografiniai regionai
- Kurronen, S. (2021). Pandemian perintö. Ilmastokysymykset ja talous jakavat suomalaisten mielipiteitä. [Heritage of the pandemic. Climate issues and economy share opinions among Finns]. *EVA arvio* 33 (3.8.2021). [eva-arvio-033.pdf](http://www.eva-arvio.fi/033.pdf)
- LCTA, Lauku ceļotājs (2017). Paveldas agroturizme. Produkto kūrimas. <https://online.anyflip.com/sfyf/cmaz/mobile/index.html#p=1>
- Lietuvos nacionalinis muziejus (2012). *Lietuvos tautinis paveldas: Tradiciniai amatai. Vilnius: Petro ofsetas*.
- Lith, P. (2019). Käsityöalan suhdanne- ja toimialaraportti 2019. [Report of handicraft industry 2019].
- <https://www.taito.fi/wp-content/uploads/sites/5/2019/08/K%C3%A4sity%C3%B6alan-suhdanne-ja-toimialaraportti-2019-2.pdf>. [Visited 19.9.2022].
- Manninen, R. (Ed.) (a.d.) Kässätkö? Käsityön muistiverkko. [Network for handicrafts]. Information site for handicraft enthusiasts. Available [Kässätkö? Koulukäsityön muistoverkko \(jkl.fi\)](http://www.kassatkoko.fi). [Visited 27.9.2022].
- <https://www.ministeroturismo.gov.it/wp-content/uploads/2022/04/Piano-di-promozione-2021-DEF.pdf> [Visited 14.1.2022].
- Mutta, M. Merijärvi, S., Lefebvre, A., Nyikos, J., Kabašinskaitė, K., Liorentiene, K., Lucantoni, G., Moncada, M. & Lucantoni, S. (2022). Diagnosis and solutions for distance communication. <https://www.cordialiserasmus.eu/>.

- Myssyfarmi. 2022. <https://myssyfarmi.fi/en> [Visited 29.9.2022].
- National heritage of Lithuania. <https://www.tautinispaveldas.lt/apie/tautinis-paveldas/> [Visited 21.9.2022].
- <https://www.osservatoriomestieridarte.it/artigianato-artisticoquale-futuro-dopo-il-covidappello-del-tavolo-nazionale-dellartigianato-artistico/> [Visited 14.1.2022].
- Postic F. et al. "Reconnaissance d'une culture régionale : la bretagne depuis la révolution." *Ethnologie française*, 2003/3, Vol. 33, pp 381-389.
- <https://spiritoartigiano.it/l-artigianato-tradizionale-patrimonio-culturale-immateriale-dellunesco/> [Visited 14.1.2022].
- Statistics on Interactive Content: Trends and Best Practices - <https://outgrow.co/blog/statistics-interactive-content>
- Studyinfo. The official and up-to-date website with all the information about study programmes leading to a degree in Finland. [Visited 28.9.2022].
- Suomalaisen työn liitto (2020). Tutkimus: suomalaisten halu suosia kotimaisia tuotteita kasvanut - asennemuutos näkyy K -ryhmän myyntidatassa. [Research: The Finns' wish to support Finnish production has increased - change in sales attitudes]. Newsletter by the Association for Finnish work (15.9.2020).
- <https://suomalaintyo.fi/2020/09/15/tutkimus-suomalaisten-halu-suosia-kotimaisia-tuotteita-kasvanut-asennemuutos-nakyy-k-ryhman-myyntidatassa/>. [Visited 19.9.2022].
- <https://ufficiostudi.confartigianato.it/pubblicazioni/elaborazione-flash-una-moltitudine-di-imprese-a-valoreartigiano-19-marzo-2022/> [Visited 14.1.2022].
- Taitoliitto (2020). The Finnish Crafts Organisation Taito was named a UNESCO intangible cultural heritage expert organisation. Current News (16.9.2020). <https://www.taito.fi/en/uncategorized/taito-as-unesco-intangible-cultural-heritage-expert/>[Visited 5.10.2022].
- Taitoliitto. (2021a). Korona-aika on koetellut käsityöyrittäjiä: kysely paljasti sekä epätoivoo että innostusta uuden löytämisestä. https://www.taito.fi/ajankohtaista/kasityoyrittajakysely_korona/. [Burden of coronavirus among craftsmen: despair and enthusiasm in finding new ideas]. Current news on the page (26.3.2021). [Visited 19.9.2022].
- Taitoliitto (2021b). Tutkimustulos kertoo käsityöharrastuksen suursuosioista: lähes puolet suomalaisista harrastaa käsitöitä, nikkarointia tai rakentelua säännöllisesti. [Great popularity in handcrafts: almost half the Finns do regularly textual or technical work]. Current news on the page (1.12.2021) https://www.taito.fi/ajankohtaista/kasityon_harrastaminen_suomessa_tutkimus2021/. [Visited 19.9.2022].
- UNWTO (2018). Tourism and cultural synergies (pg. 72). <https://www.e-unwto.org/doi/pdf/10.18111/9789284418978>.
- <https://www.viaggiando-italia.it/abruzzo-conosci-confetti-sulmona-famosi-mondo/> [Visited 14.1.2022].
- <https://www.viaggiando-italia.it/abruzzo-lantico-museo-confetti-pelino-dal-1783-delizia-palati-mondo/> [Visited 14.1.2022].
- <https://www.viverelabruzzo.it/artigianato-abruzzese/> [Visited 14.1.2022].
- Žuromskaitė (2016). Turizmas – Plėtra, iššūkiai, perspektyvos, pg. 24.

I PRIEDAS

Sujunkite šias nuotraukas su antroje lentelėje pateiktomis nuotraukomis

1)

2)

3)

4)

5)

6)

7)

8)

Sujunkite šias nuotraukas su pirmoje lentelėje pateiktomis nuotraukomis

A)

B)

C)

D)

E)

F)

G)

H)

Teisingi atsakymai:

- 1-C – Papuošalų kūrimas
- 2-H - Akmenskaldytė
- 3-F – Keramika
- 4-G – Stogdengystė
- 5-D – Medžio apdirbimas
- 6- B – Audimas
- 7-E – Odos apdirbimas
- 8-A - Drožyba

Bendrai finansuoja Europos Sąjunga

Projektą įgyvendina:

<https://delartetdautre.com>

LITHUANIAN COUNTRYSIDE
TOURISM ASSOCIATION

<https://www.atostogoskaime.lt>

UNIVERSITY
OF TURKU

<https://www.utu.fi>

<http://www.webpertutti.eu>